

Zahraniční test: Chemie v holítkách

1.11.2023 - | DTest

Jednorázová holítko jsou praktickým nástrojem pro zbavování kůže nechtěných chloupků. Na trhu je řada výrobků pro ženy, pro muže, ale i unisexových. Bývají poměrně levná a pro svou lehkost a skladnost se hodí třeba na cesty. Mají pevnou hlavici, na rozdíl od holítek s vyměnitelnou hlavou tak po několika použitích doslouží a zamíří do koše. Vzhledem k tomu, že se skládají z několika materiálů, jsou v podstatě nerecyklovatelná. Vyhazují se tedy do klasického směsného odpadu. Celosvětově tak končí každý rok na skládkách několik miliard nerecyklovatelných plastových holicích pomůcek.

Ekologickou stránku věci teď však ponechme na chvíli stranou. Jednorázové náčiní na holení je stále vysoce populární, a to i na našem území. Kupuje se obvykle po více kusech. Na výběr jsou holítko s různým počtem břitů – jednodušší mají dva, častější variantou jsou trojbité. Mnohá jsou také vybavena zvlhčujícími gumovými pásky obsahujícími látky usnadňující skluz žiletky po kůži. Tyto pásky mohou obsahovat látky, které bývají označovány za přinejmenším problematické. A právě tato část byla předmětem zájmu průzkumu dánské spotřebitelské organizace Forbrugerrådet Tænk.

BHT v ústech

Dánská spotřebitelská organizace Forbrugerrådet Tænk se BHT ve výrobcích věnuje řadu let. Před dvěma roky například dánští kolegové prozkoumali složení dvou stovek žvýkaček. Nutno říct, že výsledky byly alarmující. Ve žvýkačkách se pátralo především po BHA (E320), BHT (E321) a oxidu titaničitým (E171).

BHA a BHT prodlužují trvanlivost žvýkaček. BHA (butylhydroxyanisol) je stejně jako butylhydroxytoluen řazen mezi potenciální endokrinní disruptory. Pokusy na zvířatech ukazují, že expozice endokrinnímu disruptoru BHA může vést ke snížení kvality spermií, malformacím pohlavních orgánů a předčasné pubertě – tedy podobným důsledkům jako BHT.

Dvě třetiny dětských žvýkaček v testu předloni obsahovaly přídavné látky BHA nebo BHT. Stejně negativní výsledky přinesl také test z roku 2019. Oproti sedm let staré analýze však jde přece jen o zlepšení – v roce 2016 endokrinní disruptory obsahovalo hned 80 % žvýkaček gum. Oxid titaničitý byl dva roky zpátky odhalen ve čtvrtině žvýkaček pro děti.

Kromě žvýkaček se Dánové před lety zaměřili také na vitamínové doplňky stravy pro děti. V tomto případě bylo zastoupení BHT o poznání vzácnější. Jeden výrobek však přesto endokrinní disruptory obsahoval.

Bez klasické tabulky

Pokud rubriku Zahraniční testy sledujete pravidelně, možná při pročítání tohoto článku zažijete jisté déjà vu. Někteří naši zahraniční partneři k vyhodnocování testů přistupují v porovnání s dTestem poněkud odlišně a výsledkové tabulky mívají jinou podobu – pokud je vůbec lze za tabulky označit.

Jestli jste četli letní test impregnací na textil (6/2023), mohli jste si všimnout, že dánské chemické rozborů se od našich testů výrazně liší. Na klasickou výsledkovou tabulku zapomeňte, jednotlivé

výrobky jsou oštemplovány piktogramy v podobě kónických chemických baněk (erlenek). Podle stupně hodnocení jsou baňky vyobrazeny v různých barvách a opatřeny písmenem.

Erlenka v zelené barvě s vepsaným písmenem A představuje nejlepší známku. Takový výrobek neobsahuje žádnou ze škodlivin, po kterých se v testu pátralo. Dalším stupněm je černá baňka s písmenem B. U produktů s černou baňkou a céčkem uvnitř se mějte na pozoru. Jde o nejhorší hodnocení a znamená to, že ve výrobku bylo detekováno jisté množství nežádoucích látek – škodlivých zdraví, přírodě nebo také obojímu.

Zatímco dánské hodnocení chemických testů se našemu zrovna nepodobá, filozofie obou spotřebitelských organizací je obdobná. Špatná známka ještě nemusí znamenat, že její nositel porušuje platné předpisy nebo představuje bezprostřední riziko poškození zdraví. Cílem je kromě informování spotřebitelů také motivovat výrobce, aby nežádoucí látky nepoužívali, pokud to není skutečně bezpodmínečně nutné.

Nevítaná zkratka

Pod písmeny BHT se skrývá syntetická sloučenina butylhydroxytoluen. Jde o látku řazenou mezi potenciální endokrinní disruptory neboli hormonálně aktivní látky, které narušují funkci žláz s vnitřní sekrecí. Konkrétně BHT pravděpodobně narušuje hladinu testosteronu a negativně ovlivňuje kvalitu spermií. Kromě toho je butylhydroxytoluen toxický pro játra, plíce, ledviny, krevní oběh a reprodukční soustavu.

Jak je tedy možné, že se tato látka i přes dlouhý seznam možných negativ používá? Má široké využití především pro své antioxidační vlastnosti. Oxidace může způsobovat snížení kvality řady různých materiálů, včetně umělých hmot a gumy. Chrání také před žluknutím. Může se vyskytovat v balzámech na rty, krémech, snídaňových cereáliích či průmyslově zpracovaných potravinách (v potravinářském průmyslu je BHT známé pod zkratkou E 321 – podmínky přidavku BHT jsou v potravinách omezeny tak, aby nepředstavoval riziko pro spotřebitele).

Jak srovnání probíhalo?

Kolegové v běžné obchodní síti v prvních měsících roku 2023 nakoupili 15 různých balení holítek – pro ženy i pro muže. Zaměřili se na nejpopulárnější značky v dánských obchodech, z nichž některé jsou dobře známé i českým spotřebitelům – Bic, Blot, Cien, Coop, Estrid, Gillette, Lovená, Matas, Rema 1000, Salling and The Green Razor.

Následovala kontrola složení uvedená na obale. Hodnotitelé se zaměřovali především na endokrinní disruptory, jako je zmiňované BHT, všímali si ale také parfemace, alergenů a látek poškozujících životní prostředí. Ohledně složení byli kontaktováni rovněž jednotliví výrobci. Ti byli požádáni, aby potvrdili aktuálnost deklarovaného složení.

Žiletka se nebojte

Chemické látky obsažené v holicích pomůckách nepředstavují stejné riziko jako například škodliviny v krémech a příbuzné kosmetice. Chemie v kosmetice totiž může zůstat v lidském organismu dlouhou dobu.

Pokud jste však vystaveni malému množství nežádoucích chemických látek z mnoha různých zdrojů, může to být z dlouhodobého hlediska pro vaše zdraví problematické. Riziko poškození zdraví v důsledku působení směsi nízkých dávek různých nežádoucích látek je známé jako koktejlový efekt.

Výsledky průzkumu holítek naštěstí nebyly katastrofální. Hned 11 výrobků (od značek Blot, Cien, Coop, Estrid, Lovená, Matas, Rema, Salling a The Green Razor) dostalo nejlepší hodnocení. Neobsahovaly ani BHT, ani žádnou jinou sledovanou chemikálii.

Zbylá čtveřice holítek se nevyhnula písmenu C, tedy nejhoršímu hodnocení. Na vině byl deklarovaný obsah BHT. Konkrétně šlo o výrobky Flex 4 Shaver a Miss Soleil 3-Blade Shaver od značky Bic a Gillette Sensor3 Comfort a Venus 3 Sensitive.

Ze srovnání tak plyne závěr, že spíš než zdraví jednorázová holítka škodí životnímu prostředí. K samotnému odpadu je potřeba připočítat také spotřebu vody a používání kosmetiky na holení. A jak se bezpečně vyhnout BHT v holítkách? Odpověď je jednoduchá, koupí žiletky bez zvlhčovacího proužku. Holení pak ale může být o poznání méně komfortní.

<https://www.dtest.cz/clanek-10517/zahranicni-test-chemie-v-holitkach>